

kantooradres
Hooglandse Kerkgracht 17 G
2312 HS Leiden

postadres
Postbus 11103
2301 EC Leiden

tel. +31 (0)71 516 09 80
fax. +31 (0)71 516 09 89

www.defenceforchildren.nl
www.ecpat.nl

Giftengiro 487 00 00

Leiden, 8 maart 2010

Dames, mijne Heren,

Defence for Children – ECPAT Nederland is een organisatie die zich inzet voor de rechten van alle kinderen. Ons uitgangspunt is het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), waaraan Nederland zich in 1989 verbonden heeft. Nederland dient als verdragspartij voor implementatie zorg te dragen en is tevens verplicht erop toe te zien dat de rechten genoemd in het IVRK niet worden geschonden. Wij hebben het conceptwetsvoorstel passend onderwijs tegen het licht gehouden van het IVRK en willen u graag op de hoogte brengen van onze bevindingen en u een aantal aanbevelingen doen om het wetsvoorstel in overeenstemming te brengen met het IVRK.

Inspraak en participatie leerlingen

In het wetsvoorstel wordt op geen enkele wijze ingegaan op de rechtspositie van de leerlingen. Zo lijkt het alsof er geen ruimte is voor inspraak van de leerling, noch voor mogelijkheden zelfstandig klachten in te dienen of bezwaar te maken tegen bepaalde beslissingen. Het is belangrijk om niet alleen over de leerling te praten, maar vooral met. Ieder kind heeft op grond van artikel 12 van het IVRK het recht op inspraak en participatie, waarbij aan de mening van het kind passend belang moet worden gehecht. Het is belangrijk de leerlingen te betrekken bij de school, om zich te kunnen ontwikkelen en te leren actieve, sociale burgers te worden (artikel 29 IVRK). Uiteindelijk gaat het immers om de toekomst van de leerling en is het de leerling die iedere dag naar school moet gaan om onderwijs te volgen.

Aanmelding en toelating

Indien de toelating van een leerling die extra ondersteuning behoeft, wordt geweigerd, vindt die weigering niet plaats dan nadat het bevoegd gezag er, na overleg met de ouders en met inachtneming van de extra ondersteuning die de leerling behoeft, voor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Hoewel deze zorgplicht er wellicht voor zal zorgen dat de ouders niet langer van het kastje naar de muur worden gestuurd, maken wij ons toch zorgen over het volgende:

In het conceptwetsvoorstel staat dat er eerst overleg dient plaats te vinden met de ouders. Naar onze mening zou ook de leerling zelf in dit overleg moeten worden betrokken, waarbij aan de mening

van het kind op basis van zijn of haar leeftijd en ontwikkelende vermogens, passend belang moet worden gehecht (artikel 12 lid 1 IVRK). De aanmelding door de ouders op een bepaalde school zal veelal gebeuren in overleg met het kind zelf. Er is dan ook geen reden het kind niet te betrekken in het overleg met de school op het moment dat er aanleiding zou zijn het kind niet op die school toe te laten.

De weigering van een leerling vindt niet eerder plaats dan nadat een andere school bereid is de leerling toe te laten. De vraag is echter wat er gebeurt op het moment dat de ouders of de leerling deze school om wat voor reden dan ook niet geschikt acht. Het recht op vrije schoolkeuze wordt hierdoor behoorlijk ingeperkt. Gezien het feit dat ouders op grond van de artikelen 5 en 18 van het IVRK primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding en verzorging van het kind, dient naar onze mening in de wet de mogelijkheid te worden opgenomen dat de ouders tegen het aanbod van de school kunnen ageren.

Het bevoegd gezag neemt de beslissing over de toelating binnen 8 weken na ontvangst van de aanmelding, welke termijn met 8 weken kan worden verlengd. In het wetsvoorstel is geen aandacht voor de status van de aangemelde leerling gedurende deze periode. In het geval het schooljaar gaat beginnen en er nog geen beslissing is genomen over de toelating, zou de leerling geen onderwijs kunnen volgen. Nu ieder kind recht heeft op onderwijs (artikel 28 IVRK), is dit niet gerechtvaardigd en naar onze mening ook in strijd met de geest van de wet. Een oplossing zou kunnen zijn de leerling voorwaardelijk toe te laten, zodat niet direct al een onderwijsachterstand ontstaat.

Verwijdering

Voordat tot verwijdering van een leerling wordt besloten hoort het bevoegd gezag de betrokken leraar of leraren. Zoals het artikel nu is geformuleerd bestaat er geen verplichting ook de ouders en het kind te horen. Op grond van artikel 12 van het IVRK dient naar onze mening ook het kind te worden gehoord. Ieder kind heeft het recht zijn mening vrijelijk te uiten in aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang moet worden gehecht. Verwijdering van de school is een aangelegenheid die het kind betreft. Ook de ouders zouden moeten worden gehoord, nu de ouders op grond van het ouderlijk gezag, alsmede op grond van artikel 5 en 18 van het IVRK de primaire verantwoordelijkheid hebben voor de opvoeding en verzorging van hun kinderen. De school dient de rechten en verantwoordelijkheden van de ouders te eerbiedigen.

Ontwikkelingsperspectief

Voor een leerling voor wie (voortgezet) speciaal onderwijs wordt verzorgd, stelt het bevoegd gezag een ontwikkelingsperspectief vast na overleg met de ouders. Indien de leerling meerderjarig is vindt er overleg met de leerling plaats. Naar onze mening dient ook de minderjarige leerling te worden gehoord over de inhoud van het ontwikkelingsperspectief en dient aan de mening passend belang te worden gehecht (artikel 12 IVRK).

In de huidige formulering behoeft het ontwikkelingsperspectief geen instemming van de ouders. Uit het wetsvoorstel valt niet goed op te maken of de ouders tegen de inhoud van het ontwikkelingsperspectief bezwaar kunnen maken. Mocht deze mogelijkheid in het huidige wetsvoorstel niet aanwezig zijn, dan dient deze naar onze mening alsnog te worden gecreëerd. De ouders zijn immers op grond van artikel 5 en 18 van het IVRK primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind.

Rechtsongelijkheid

Nu de samenwerkingsverbanden zelf verantwoordelijk zijn voor de inhoud van de zorgprofielen van de scholen binnen de samenwerkingsverbanden en de wijze waarop de financiële middelen tussen de scholen worden verdeeld, ontstaat er een wellicht onbedoeld effect van rechtsongelijkheid tussen de verschillende regio's. Het is namelijk zeer wel mogelijk dat een kind bij het ene samenwerkingsverband meer ondersteuning kan krijgen dan bij een andere samenwerkingsverband. De woonplaats van een kind mag naar onze mening geen grond zijn voor een dergelijke ongelijkheid. Op grond van artikel 3 lid 2 van het IVRK verbinden de Staten zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn. Dit artikel biedt geen ruimte voor rechtsongelijkheid, nu ieder kind recht heeft op dezelfde bescherming en zorg.

Financiële motieven mogen niet leidend zijn

Het nieuwe stelsel en de wijze waarop het onderwijs en de ondersteuning van leerlingen binnen de financieringsverbanden zal worden gefinancierd, brengt met zich mee dat financiële motieven mee zullen wegen bij de beslissing over de in te zetten ondersteuning en wellicht ook bij de beslissing een leerling al dan niet toe te laten tot de school. Indien er teveel leerlingen zijn die zware zorg nodig hebben, komt dit uiteindelijk ten laste van alle scholen. In de media zijn in de afgelopen week al berichten verschenen over zorgleerlingen die op grond van hun problematiek niet werden toegelaten tot een bepaalde school. Op basis van het IVRK heeft ieder kind recht op passende bescherming en zorg (artikel 3 lid 2 IVRK) en op passend onderwijs (artikel 28 en 29 IVRK). Passend onderwijs betekent volgens het IVRK dat het onderwijs gericht moet zijn op het ontplooiën van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind (artikel 6 lid 2 en 29 lid 1 a IVRK). Het onderwijs dient het kind voor te bereiden op een actief en zelfstandig volwassen leven in de samenleving (artikel 29 lid 1 d IVRK). Bij alle maatregelen die het kind betreffen, dient het belang van het kind voorop te staan (artikel 3 lid 1 IVRK). Gezien deze fundamentele rechten van ieder kind mogen naar onze mening financiële motieven geen rol spelen bij de vaststelling van de zorg- en ondersteuningsbehoefte, noch bij de beslissing tot toelating tot of verwijdering van een school. Het nieuwe stelsel lokt dit wel uit. Wij vragen u in de wet op te nemen dat de Inspectie Onderwijs erop zal toezien dat bij voormelde beslissingen financiële motieven niet worden meegewogen.

Aanbevelingen

Gezien het vorenstaande doen wij de volgende aanbevelingen:

- neem in de wet op het recht van het kind te worden betrokken bij de beslissing over de toelating tot de school;
- neem in de wet op het recht van het kind en de ouders te worden gehoord bij de beslissing over de verwijdering van de school;
- creëer een mogelijkheid tot een voorwaardelijke toelating tot de school;

- neem in de wet op het recht van het kind te worden gehoord over de inhoud van het ontwikkelingsperspectief;
- creëer de mogelijkheid voor ouders om bezwaar te maken tegen de inhoud van het ontwikkelingsperspectief;
- geef de inspraak en participatiemogelijkheden voor leerlingen een plek in de wet;
- voorkom dat er rechtsongelijkheid ontstaat tussen leerlingen uit verschillende regio's;
- laat de Inspectie Onderwijs erop toezien dat iedere leerling, ook leerlingen met een beperking, passend onderwijs krijgt. Financiële motieven mogen geen grond zijn een leerling niet het best passende onderwijs te bieden.

Wij hopen u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd. Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met mr. J.W. van der Kooi, juridisch medewerker jeugdrecht.

Hoogachtend,

Dhr. A. van Rest, directeur Defence for Children